Algemene Beschouwingen CDA

Geacht college van Burgemeester en Wethouders,
Geachte leden van de Raad en inwoners van Harlingen, Midlum en Wijnaldum.

Vandaag bespreken we de begroting voor 2027. Een begroting gaat over cijfers, maar vooral over de keuzes die we met elkaar maken. Keuzes die merkbaar zijn in het dagelijks leven van inwoners, ondernemers, verenigingen en vrijwilligers. Het CDA kijkt daarbij verder dan één begrotingsjaar. We willen vandaag verantwoordelijkheid nemen én bouwen aan een gemeente die ook voor volgende generaties sterk, leefbaar en financieel gezond blijft.

Een sterke havenstad met een toekomstbestendige economie

De haven is van grote betekenis voor Harlingen. Zij biedt werkgelegenheid, ondersteunt onze regionale economie en hoort bij de identiteit van onze stad. In het bestuursakkoord spreken we uit dat we de economische kracht van de haven willen versterken en tegelijk stappen willen zetten naar verduurzaming. Het extra budget voor de uitvoering van het Beleidskader Haven biedt ruimte om die ambitie concreet te maken. Ook het onderzoek naar de mogelijke verlegging van de havenmond verdient een zorgvuldige aanpak.

We vragen het college om hierover duidelijke keuzes voor te leggen, met inzicht in de maatschappelijke opbrengsten, financiële risico's en langetermijneffecten. Zo houden we regie op de ontwikkeling van onze haven en benutten we de kansen die bij Harlingen als enige zeehavenstad van Fryslân horen.

Wonen: bouwen voor de mensen die hier willen leven

Een passende woning is de basis voor een prettig leven. Toch blijft de woningmarkt gespannen en is het voor starters, gezinnen, ouderen en mensen die zorg nodig hebben niet vanzelfsprekend om een geschikte woning te vinden. Voor starters is er de SVN Starterslening die ze kunnen gebruiken om hun eerste woning aan te kopen. In het bestuursakkoord is de ambitie opgenomen om deze bestuursperiode te starten met de bouw van minimaal 250 extra woningen. Het CDA steunt die ambitie nadrukkelijk. We willen dat plannen niet onnodig lang blijven liggen en dat procedures waar mogelijk worden versneld, met behoud van kwaliteit en zorgvuldigheid.

Sport, cultuur en ontmoeting: investeren in samenhang

Sport, cultuur, recreatie en verenigingen brengen mensen samen en dragen bij aan gezondheid, talentontwikkeling en verbondenheid. Het bestuursakkoord benoemt daarom de ambitie om binnen- en buitensportvoorzieningen beter te clusteren en multifunctioneel

te benutten. In de begroting is hiervoor een reservering opgenomen van ongeveer € 12 miljoen. Dat is een forse investering en vraagt om een zorgvuldige voorbereiding, een duidelijke visie op locaties en voorzieningen en een goed gesprek met verenigingen en gebruikers. Het CDA ziet graag dat er deze bestuursperiode concrete stappen in de ontwikkeling zijn gezet.

Ook de jongerenpas is een concreet voorbeeld van investeren in kansen. Met een eenmalige stimuleringspas van € 200 voor jongeren van 12 tot en met 16 jaar kunnen meer jongeren kennismaken met sport en cultuur. Wel willen we benadrukken dat dit vanuit de gemeente zoveel mogelijk wordt gestimuleerd en stevig in de markt wordt gezet. Inzetten op Expeditie Harlingen draagt bij aan een jaarrond economisch perspectief voor de stad en haven.

Daarnaast willen we de kracht van vrijwilligers en organisatoren blijven ondersteunen. Harlingen is trots op zijn evenementen, verenigingen en culturele initiatieven.

De Koemen en het Oosterpark: kwaliteit van de leefomgeving

Een aantrekkelijke leefomgeving ontstaat wanneer groen, recreatie, natuur en voorzieningen in samenhang worden ontwikkeld. De plannen voor een recreatieplas op De Koemen kunnen een belangrijke impuls geven aan buitenrecreatie voor inwoners en bezoekers, en kansen bieden voor toerisme en lokale ondernemers.

Voor de leefbaarheid van het Oosterpark is een meerjarig investering opgenomen. Het CDA wil dat bewoners vroegtijdig worden betrokken bij de inrichting en prioriteiten. Niet alleen vertellen wat er gaat gebeuren, maar ook ophalen wat de buurt nodig heeft en zichtbaar terugkoppelen hoe die inbreng is verwerkt. Daarmee geven we invulling aan de participatieafspraken uit het bestuursakkoord. Wat ons betreft zou er geen sprake mogen zijn van achterstallig onderhoud, het doorgaans goed bijhouden is makkelijker en goedkoper. Dus nu een investering doen en ervoor zorgen dat de wijk op hoog niveau blijft.

Bereikbaarheid, verkeer en een veilige openbare ruimte

Een leefbare gemeente moet goed en veilig bereikbaar zijn. Het bestuursakkoord zet in op betere fietsroutes, verkeersveiligheid, goede openbaarvervoerverbindingen en een bereikbare binnenstad. De aanleg van het vrijliggende fietspad tussen Achlum en Atjetille langs de Ludingaweg is daarin een concreet punt. Ook de pilot voor een extra late zaterdagavondtrein tussen Leeuwarden en Harlingen Haven kan bijdragen aan bereikbaarheid en deelname aan werk, onderwijs en activiteiten. We vragen het college om deze initiatieven actief met de betrokken partners uit te werken en vooraf duidelijk te maken hoe succes wordt gemeten.

Duurzaamheid en gezondheid: voorbereid zijn op de toekomst

In het bestuursakkoord verbinden we duurzaamheid aan een gezonde en prettige leefomgeving. De begroting reserveert middelen voor duurzaamheid en circulariteit: € 100.000 in 2027 en € 200.000 per jaar in 2028 en 2029. Het CDA wil dat deze middelen gericht worden ingezet op maatregelen die aantoonbaar bijdragen aan de doelen, en dat inwoners en ondernemers weten welke ondersteuning en mogelijkheden er zijn om energiearmoede te voorkomen

Financiële verantwoordelijkheid en vertrouwen

Voorzitter, ambities realiseren kost geld. In de begroting is gekozen voor structureel € 1 miljoen aan extra inkomsten om uitvoering van het bestuursakkoord mogelijk te maken. Het CDA begrijpt dat keuzes nodig zijn om plannen te kunnen uitvoeren, maar vindt ook dat de gevolgen voor inwoners en ondernemers helder en eerlijk moeten worden uitgelegd.

Het bestuursakkoord vraagt om solide financieel beleid: structurele lasten dekken met structurele baten, investeren binnen de financiële draagkracht van de gemeente en zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld.

Besturen dichtbij inwoners

Naast goede plannen is ook de uitvoering van groot belang. Daarom kiezen we voor een betrouwbare, toegankelijke en dienstbare gemeente, met passende ambtelijke huisvesting als belangrijke randvoorwaarde.

Inwoners moeten weten waar zij aan toe zijn, begrijpelijke informatie ontvangen en tijdig betrokken worden bij besluiten. We willen jongeren actief betrekken bij de lokale democratie, maatschappelijke initiatieven ondersteunen en gebruikmaken van de kennis en ervaring die in onze samenleving aanwezig is. Daarbij houden we nadrukkelijk oog voor Winaam en Midlum, voor onze vrijwilligers en verenigingen, voor ondernemers en voor inwoners die extra ondersteuning nodig hebben.

Daarnaast vragen wij aandacht voor laaggeletterdheid. Ook dit jaar zien we opnieuw een groei van het aantal inwoners dat moeite heeft met lezen, schrijven en rekenen. Dit vraagt blijvende aandacht. Daarom hebben wij hierover een creatieve motie opgesteld, die wij straks aan u zullen voorleggen.

Een sterk, leefbaar en toekomstbestendig Harlingen, dat is de kracht van de Samenleving.

Namens de fractie CDA,
Reynold Bontes
Fractievoorzitter